

Start plantenseizoen 2019 in Rokkeveen

Joke de Ridder

Locatie: Km-hok 90, 450

Datum: za 6 april 2019

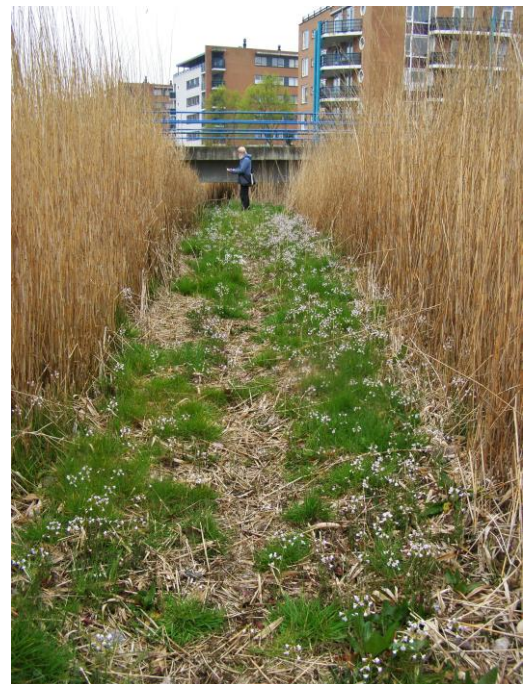
Aanvang: 10.00 uur

Aanwezig: Lucas Breedveld, Tilly Kester, Winny Koelé, Henk Lubberding, Johan Vos Joke en de Ridder

We startten bij de watertoren. Het was een behoorlijk frisse ochtend, hoewel het al wel wat dagen erg warm geweest was dit jaar. De ene plantensoort lijkt daar gevoeliger voor dan de andere. Hooikoortspatiënten hebben al last van de berkenpollen, maar de bladontplooiing is bij de meeste bomen nog niet zo ver. We waren zeker een half uur bezig rond de watertoren, met het grasveld, de waterkant, en de bestrating rond de toren. Daar enorme aantallen Hertshoornweegbreeplanten in miniformaat. Het daar vroeger aanwezige Dwergviltkruid was (nog) niet zichtbaar of niet meer aanwezig. In het gras bloeide het gebruikelijke gezelschap

Judaspenning (Tilly Kester)

Pinksterbloemen (Tilly Kester)

voorjaarsbloeiers met Hondsdraf, Raapzaad, Paarse en Witte dovenetel, maar ook het Fluitenkruid begon al te bloeien. En natuurlijk zagen we ook “echte” voorjaarsplantjes zoals Vroegeling, Klimopereprijs en Speenkruid

We liepen langs het water achter de ronde flat om de watertoren, waar we Wolfspoot, Gele lis en Ruige zegge en het opkomend Helmkruid ontdekten (ik ga later dit jaar nog eens terug om te controleren of het Gevleugeld helmkruid is). Een Kleine brandnetel stond hier fier rechtop in een perkje.

Hierna gingen we de woonwijk in. Dat leverde soorten op als Wilde marjolein, Hoenderbeet, Citroenmelisse,

Kruipklokje, Late guldenroede, Blauwe druifjes, sommigen wellicht uit tuinen gewaaid.

Een braakliggend terreintje leverde Italiaanse aronskelk, Kleine varkenskers en Gewone duivenkervel op, altijd weer een leuke verrassing die laatste soort!

2019

Om ook nog een Dotterbloem te kunnen scoren, liepen we nog even door het Hoekstrapark, waar een zee van Pinksterbloemen stond te bloeien op en langs het paadje door het veengebied. We vonden hier maar één exemplaar en ook Echte Valeriaan en 3 ganzennesten. Met heel koude vingers kwamen we weer bij de fietsen terug, met zo'n 84 soorten op de lijst.

Op de volgende pagina

De bermen van de Roeleveenseweg

Locatie: Km-hok 88.452

Datum: za 20 april 2019

Aanvang: 10.00 uur

Aanwezig: Anke de Bruijn, Lucas Breedveld, Tilly Kester, Henk Lubberding, Johan Vos en Fred Reeder

Het was warm op de “stille” zaterdag voor Pasen. Op deze bijzonder dag hadden wij de bermen van de Roeleveenseweg gepland. Deze “stille” dag werd overigens intensief benut door fietsgroepen die

Oever of Moeraszegge (Tilly Kester)

via dit weggetje van Nootdorp naar Leidscheveen rijden. Het is een oude, voor auto's doodlopende weg die nog net bij Zoetermeer hoort. Op een van de huizen stond een bordje met het bouwjaar 1878, dus zowaar een wandeling op historische grond. Er werden heel wat planten genoteerd waaronder veel voorkomende voorjaarsbloeiërs als Scherpe en Kruijpende boterbloem, Paarse en Witte dovenetel, Zachte ooievaarsbek en Gewone vogelmelk. Ook de vroegst bloeiende grassen als Grote vossenstaart en IJle dravik waren al van de partij. Een lint van massaal bloeiende Oeverzegge in de slootoever veroorzaakte nogal wat

discussie in de groep. Hoewel we dachten met twee soorten te maken te hebben is het toch aannemelijker dat er slechts sprake is van variatie binnen de soort Oeverzegge, veroorzaakt door de groeiplaats, al dan niet in het water.

Vegetatieve verschillen tussen Oever- en Moeraszegge:

Oeverzegge: Bladtop rechtop staand, blad vrij plotseling in bladtop versmald en aan beide zijden blauwgroen. Bladschede niet rafelend.

Moeraszegge: Bladtop meestal gekromd, blad geleidelijk in bladtop versmald. Onderste bladschede rafelend.

Bij de huizen stonden wat tuinverlaters of hoe je ze ook wilt noemen waaronder Judaspenning, Tuin-/Boshyacint, Vogelmelk en Gevlekte gele dovenetel. Bij een van de huizen kwamen we in gesprek met iemand

Vogelmelk (Fred Reeder)

2019

die het onderhoud van het groen rond de oostelijk van de weg gelegen plas verzorgt. Helaas was de eigenaar niet aanwezig, maar afgesproken is dat Henk contact opneemt zodat we ook daar eens een kijkje kunnen nemen.

In de berm langs de sloot vonden we naast veel scheuten van de Egelantier, waarvan het blad bij kneuzing zo kenmerkend naar appeltjes ruikt, allerlei bloeiende planten als Gewone smeewortel, Raapzaad en de nu zo prachtig bloeiende Paardenbloem. Die zou je zo graag massaal in de weilanden zien staan maar teleurstellend is altijd de constatering dat de weilanden zo onberispelijk groen zijn, als gras. Met dien verstande dat er vrijwel geen andere planten staan dan Engels raaigras, slechts op enkele kale plekken aangevuld met Vogelmuur en een enkele Ridderzuring, Hier en daar langs de slootrand wat Pinksterbloem maar dat viel vanaf de weg maar op twee plaatsen in dit gebied te constateren. Opvallend was ook dat we de Gewone dotterbloem niet aan ons lijstje hebben kunnen toevoegen.

Na zo'n 2 uur en 83 soorten op de lijst hadden we de plantengroei van de bermen wel in beeld en ging iedereen weer op de fiets op huis aan.

Op de volgende pagina

Een bruggenhoofd met botanische verrassingen

2019

Een bruggenhoofd met botanische verrassingen

Johan Vos

Locatie: Km-hok 89.452

Datum: woe 24 april 2019

Aanvang: 13.00 uur

Aanwezig: Johan Vos

Voor het geval er op zaterdag 20 april nog tijd over zou zijn, hadden we het aansluitende Km-hok 89.452 als reserve op ons wensenlijstje staan. Omdat daar toen geen animo voor was, besloot ik om op woensdag 24 april zelf een kijkje te gaan nemen.

In de 2,5 uur die ik daar aanwezig was heb ik me voor het grootste deel beperkt tot de bermen van de Hoogeveenseweg en het decennia geleden geconstrueerde bruggenhoofd t.b.v. de fietsbrug over

Gewone veldbies (Johan Vos)

de RSR en Zoetermeerse Rijweg. Waar de hiervoor gebruikte grond vandaan komt is wellicht moeilijk meer te achterhalen maar de grazige begroeiing aldaar suggereert een veel armere oorsprong dan de in Zoetermeer gangbare kalkrijke klei. Het beste bewijs hiervoor is de massale aanwezigheid van de Gewone Veldbies (*Luzula campestris*), een soort van zonnige, schrale zandige grasbermen. Dit vroeg bloeiende schijngras stond tijdens mijn bezoek in volle bloei! Gewone veldbies is slechts één keer eerder op

Zoetermeers grondgebied waargenomen en wel in de poldertuinen in 2014. Een andere verrassing was de Gevlekte rupsklaver (*Medicago arabica*), een soort die een paar jaar geleden voor het eerst opdook in het burgemeester Hoekstrapark in Rokkeveen. Deze rupsklaver met zijn gevlekte bladeren breidt zich in Nederland de laatste decennia naar het noorden uit. De opvallende aanwezigheid van massa's Veldereprijs tussen het (lage) gras was een voor Zoetermeer opvallend fenomeen. Gebruikelijk treffen we deze mini-ereprijs vooral aan tussen de straatstenen in de stad.

Langs een botanisch interessante greppel, richting Westerpark trof ik minder algemene soorten als Gewoon barbarakruid, Wilde bertram en (al in

Gevlekte rupsklaver (Johan Vos)

bloei) Echte koekoeksbloem. In de aangrenzende grazige berm kwam ik ook bloeiend Reukgras

2019

tegen, ook een soort die je in de Zoetermeerse hooilanden nauwelijks meer zult aantreffen. In een krappe 2 uur heb ik 70 soorten op mijn lijstje aangestreept.

Toen ik vervolgens door het Westerpark naar station Zoetermeer-Driemanspolder terug fietste viel mij de verruiging van de hooilanden in het park op. Op veel plaatsen worden deze gedomineerd door Ridderzuring, Gewone bereklauw en grove grassen. Dat Reukgras daar geen kans maakt is niet zo vreemd.

Op de volgende pagina Rhoonse Grienden

2019

Excursie Rhoonse Grienden

Henk Lubberding

Locatie: Klein profijt, bij Rhoon

Datum: wo. 1 mei 2019

Aanvang: 10.00 uur

Aanwezig: Lucas Breedveld, Anke de Bruijn, Tilly Kester, Winny Koelé, Cees Los, Joke de Ridder, Johan Vos, Anneke Wagner en Henk Lubberding.

Gids: Netty Wermeester

De Rhoonse Grienden zijn zogenaamde zoetwatergetijdagrienden aan de Oude Maas. De grienden liggen buitendijks en staan onder invloed van eb en vloed. Twee maal per etmaal staan grote delen van het gebied onder water. Het gebied kent hierdoor een bijzondere flora en fauna.

Geknotte wilgen (Joke de Ridder)

De totale oppervlakte van de Rhoonse Grienden bedraagt ongeveer dertig hectaren en deze worden nog volledig als griendcultuur beheerd. Dit betekent dat deze grienden in een cyclus van drie jaar worden gehakt. Tussen oktober en maart wordt ieder jaar een deel van de hakgrienden geknot. Het wilgenhout wordt onder andere gebruikt voor het maken van zinkstukken voor oeverbescherming, geluidschermen en als

voedsel- en speelmateriaal voor dieren in de Rotterdamse Diergaarde Blijdorp. In de zogenaamde 'snijgrienden' worden de wilgen ieder jaar afgesneden; dit éénjarig hout gebruikt men onder meer voor het maken van manden en korven. De Rhoonse Grienden liggen in de gemeente Albrandswaard in recreatiegebied IJsselmonde. Het grenst aan Klein Profijt, een natuurgebied dat beheerd wordt door het Zuid-Hollands Landschap.

voedsel- en speelmateriaal voor dieren in de Rotterdamse Diergaarde Blijdorp. In de zogenaamde 'snijgrienden' worden de wilgen ieder jaar afgesneden; dit éénjarig hout gebruikt men onder meer voor het maken van manden en korven.

De Rhoonse Grienden liggen in de gemeente Albrandswaard in recreatiegebied IJsselmonde. Het grenst aan Klein Profijt, een natuurgebied dat beheerd wordt door het Zuid-Hollands Landschap.

Getijde oeverbos (Joke de Ridder)

De excursie duurde van 10:00 tot 12:30 uur en leidde door een verrassend landschap van bos en stroompjes, die duidelijk onder invloed staan van eb en vloed, hoewel het zoute water de Rhoonse

Spindotter met rechts een dotterspin
(Joke de Ridder)

Grienden niet bereikt. De paden zijn omzoomd door knotwilgen en langs de stroompjes staan veel bloeiende Spindotters (*Caltha palustris subsp. araneosa*) en Bittere veldkers (*Cardamine amara*). Spindotters zijn uniek in de wereld en komen alleen in dit gebied en de Biesbosch voor. Ze zijn speciaal aangepast om te kunnen (over)leven in de wisselende waterstanden in dit buitendijkse gebied. De Spindotterbloem is forser dan de gewone Dotterbloem en heeft in het stengelstuk één of meer elleboogvormige knikken met dikke, massieve stengelknoppen. Hierin

ontwikkelen zich bladrozetjes, die uiteindelijk in spinvormige wortelkluwens veranderen. Later in het jaar vallen de stengels van de Spindotter om en vergaan, waardoor de 'dotterspinnen' vrijkomen en door het water worden verspreid.

Hoewel de plantengroei niet bijzonder rijk is, werden we verrast door de grote velden met Zomerklokjes (*Leucojum aestivum*). Verder was de Reuzenbalsemien (*Impatiens glandulifera*) hier in groten getale doorgedrongen.

Helaas hebben we de hier veel voorkomende Bever niet mogen aanschouwen.

Toevoeging Johan:

Wede (Johan Vos)

Op weg naar het restaurant van de golfclub zagen we een aantal opmerkelijke kruisbloemigen. Nieuwsgierig geworden stopten Cees en ik even om uiteindelijk te concluderen dat we hier te maken hadden met Wede (*Isatis tinctoria*), een zeldzame soort die vroeger gekweekt werd om z'n blauwe kleurstof.

Vervolgens hebben we in het restaurant samen geluncht.

Op de volgende pagina De Zoete aarde

2019

Wijktuin De Zoete Aarde

Marja Kreike

Locatie: wijktuin Broekweg

Datum: do. 16 mei 2019

Aanvang: 19.00 uur

Aanwezig: Anke de Bruijn, Casper Hilvers, Winny Koelé, Henk Lubberding, Fred Reeder, Joke de Ridder, Johan Vos en Marja Kreike

Met vier heren en vier dames meldden we ons donderdag 16 mei bij de wijktuin de Zoete Aarde. Omdat de tuin gesloten is doet Jacoba Leeuwenburgh het hek voor ons open. We zijn er niet alleen. Iemand is naast de fietsen in zijn gesluierte imkerpak bezig met de bijenvolkjes, een jonge koningin installeert zich elders met haar werksters in een kleine tijdelijke kast en een enkele tuinierder werkt in alle rust in groentetuin of kas.

Bloeiend Kleefkruid (Fred Reeder)

De wijktuin is pas gemaaid, maar in de randen en slootkanten valt wel wat te ontdekken. We beginnen zoals gebruikelijk met het opnoemen van de "huis-, tuin- en keukensoorten", waarbij de Donkere Ooievaarsbek opvalt. Tegenwoordig moeten we tijdens het roepen opletten dat beide

administrateurs ons horen. Johan blijft zijn papieren lijsten met wetenschappelijke namen trouw en Joke priegelt met haar wijsvinger op haar digi-schermpje en hoort graag de Nederlandse namen. We blijven hangen bij een door Haagwinde omstrengelde graanhalm. Niemand weet welke soort het is. Hij wordt op de foto gezet, terwijl we ondertussen met een piepklein emmertje kroos uit de volle sloot vissen. Zoals verwacht is het slechts één soort: Klein Kroos.

Gerst (Fred Reeder)

2019

De groep waaiert langzaam uiteen. Winnie heeft haar 'Eggelte' mee en wil graag een vakkundige determinatie: Ronde Ooievaarsbek. Een jonge distelachtige plant in de slootkant geeft echter problemen ondanks haar boek: nog te weinig eigenschappen om heldere conclusies te trekken. Ook twee exemplaren van Groot Streepzaad

veroorzaken discussie, maar dan om andere redenen: de stengelbladeren zijn wel erg verschillend. Voor Johan is deze variabele bladvorm geen punt.

Zoetermeer staat tegenwoordig vol met deze soort (bijvoorbeeld rond de Benthuizerplas).

Enkele braakliggende tuintjes slaan we over vanwege de uitgezaaide 'vreemde' soorten, maar de randen met Ridderzuring, Herderstasje, Klein Kruiskruid en Grote ereprijs doen we wel. In andere ongebruikte stukjes grond zien we wel vertrouwde inheemse

soorten en ontdekken we Witte Krodde, een jonge Spiesmelde, Stijve Klaverzuring en nog nauwelijks bloeiende kamille. De eerste piepkleine bloemhoofdjes worden door Fred onder handen genomen. Zijn grote vlijmscherpe mes doorklieft een aantal jonge bolletjes terwijl we vol spanning toekijken. Hol of niet hol, dat is de kwestie. Ze staan er beide: Echte en Reukeloze Kamille. De Gewone Steenraket wordt voor nader onderzoek door Joke mee naar huis genomen.

Het is goed toeven in de wijktuin, ook al was het koud. We waren er al eerder voor de zoektocht naar bloeiende planten in de winter, nog niet zo lang geleden. Dat was met publiek en een drankje in de kas. Dat willen we in de zomer nog eens doen. Joke zal daarover contact opnemen met Simone Langeveld, de beheerder.

De Zoete aarde (Fred Reeder)

Op de volgende pagina Kruisweg

2019

Buurtschap Kruisweg

Johan Vos

Locatie: Km-hok 97.450

Datum: woe 13 juni 2019

Aanvang: 14.00 uur

Aanwezig: Joke de Ridder en Johan Vos

Vanwege het “Nieuwe strepen” hadden we dit keer ook een kilometerhok buiten Zoetermeer op het programma staan. Het was een op het oog onaantrekkelijk gebied ten oosten van bedrijventerrein “Prisma”, op de grens van het grootschalig, vrijwel ontoegankelijk agrarisch polderlandschap.

Voordeel is dat er in een hok waar nog maar weinig waarnemingen van bekend zijn gemakkelijk nieuwe soorten zijn te scoren!

De weerberichten gingen er van uit dat het weer zou opknappen gedurende de middag maar we hebben toch meerdere malen moeten schuilen voor regen en wind.

Het KM-hok bevatte de volgende elementen :

- Een provinciale weg met bloemrijke bermen en een aangrenzende water bevattende greppel
- Een vaart op boezemniveau met een soortenrijke oever en helder water met drijfbladplanten
- Lintbebouwing met woningen en erven aan het water en
- Een voor een groot deel verlaten bedrijventerrein

Ook hadden we het geluk dat er op een strook land gewerkt werd , met als gevolg dat we via een openstaand hek een stuk bewerkt agrarisch gebied konden bekijken. Daar troffen we het hele scala éénjarige soorten aan dat we van Zoetermeer zo goed kennen.

In de glanshaverberm vonden we veel bekende bermplanten en ook een onbekende kruisbloemige. Zelf had ik deze (uitgebloeide) plant nooit eerder gezien en had ik geen idee waar ik zou moeten zoeken. Nadat Joke hem op het plantenforum had geplaatst kwam de suggestie dat het hier om Zandhuttentut (*Camelina sativa* subsp. *sativa*) zou kunnen gaan en dat bleek te kloppen!

(Huttentut vrucht
(boven) en blad links
(Joke de Ridder)

De vaart werd omzoomd met soorten als Kalmoes, Grote egelskop, Grote waterweegbree, Waterzuring, Gele lis en Oeverzegge en in het water veel Witte waterlelie.

Bij en tussen de erven aan het water vonden we Waterscheerling (*Circuta virosa*), een soort die thuis hoort in het veenweidegebied en die we niet kennen uit Zoetermeer e.o., een paar grote pollen Pluimzegge en ook hier en daar Zwanenbloem.

Tot slot bezochten we ook nog het braakliggende, half verhard bedrijventerrein met daar o.a. Zomerfijnstraal en een verlaten kassencomplex met een grote hoeveelheid fiks uit de kluiten gewassen Klein glaskruid. Totaal kwamen we, na 2,5 uur speuren uit op 137 soorten, niet slecht voor een hok met overwegend agrarisch polderland.

Op de volgende pagina Boer Freek

2019

Boer Freek

Marja Kreike en Johan Vos

Locatie: Km-hok 93.456

Datum: woe 29 mei en 17 juli 2019

Aanvang: 10.30 uur

Aanwezig op 29 mei:: Winny Koelé, Marja Kreike, Tilly Kester en Johan Vos

Aanwezig op 17 juli: Tilly Kester, Joke de Ridder en Johan Vos

Het was een mooie voorjaarsochtend die 29ste mei toen we gevierden over het hek klommen om de slootkanten van boer Freek's weilanden te inspecteren. Al vrij snel werd duidelijk dat de tureluurs, grutto's en scholeksters onze aanwezigheid niet erg op prijs stelden. Het alarmeren nam wat af toen we besloten over te steken naar de andere slootoever. Toch kwamen we al gauw tot de conclusie dat het te vroeg in het seizoen was voor dit werk. Daar kwam bij dat de soorten waar het ons om te doen

Groot moerasscherm (Tilly Kester)

was nog nauwelijks zichtbaar waren. Wellicht waren we nog niet helemaal uit onze winterslaap ontwaakt toen we dit bezoek planden in het vroege voorjaar! We besloten om in de zomer terug te komen om het werk af te maken.

Moeraszoutgras (Tilly Kester)

Ons tweede bezoek vond plaats op woensdagochtend 17 juli. Het was een warme, zonnige dag en dit keer waren we met z'n drieën. De jonge weidevogels waren inmiddels "vliegvlug" en we konden ons werk nu in alle rust uitvoeren. Wat opviel ten opzichte van eerdere bezoeken was dat de slootoevers vrijwel geheel vertrappt en kaalgevreten waren en dat de meeste oever- en waterplanten slechts in miniformaat aanwezig waren. Het was vaak puzzelen geblazen. Toch vonden we gelukkig nog een aantal soorten dat kenmerkend is voor dit type habitat, zoals Moerasmuur, Moeraswalstro, Pijptorkruid, Waterpeper en Moeraszoutgras. In het water troffen we Smalle waterweegbree, Pijlkruid, Zwanenbloem, Tenger en Schedefontijnkruid en het inmiddels vrijwel in alle watergangen in onze regio voorkomende Knopkroos. Aan het eind van onze tocht kwamen we een afgevreten schermbloemige tegen, wellicht was dit Watertorkruid maar zeker is dat niet. Conclusie is dat de potenties voor leuke oever- en waterplanten hier positief zijn maar dat de

2019

huidige veebezetting en begrazingsdruk er voor zorgen dat er veel te weinig van tot uitdrukking komt. Een betere communicatie met boer Freek lijkt hiervoor een gewenste eerste stap.

Op de volgende pagina Wijk tuin Weidemolen

2019

Wijktuin Weidemolen

Lucas Breedveld

Locatie: Km-hok 97.452 (Wijktuin Weidemolen)

Datum: zat 29 juni 2019

Aanvang: 10.00 uur

Aanwezig: Tilly Kester, Winny Koelé, Fred Reeder, Joke de Ridder, Johan Vos en Lucas Breedveld

Het was een bijzonder warme dag de 29ste juni. Toen we om 10 uur begonnen viel het gelukkig nog relatief mee met de warmte. In het kader van ons jaarthema (wijk)tuincomplexen in Zoetermeer inventariseerden we dit keer geen vierkante kilometer maar bleven we binnen de grenzen van wijktuin “de Weidemolen” in Oosterheem. Op het terrein van de wijktuin waren veel verschillende milieutypen te vinden. Grazige gebieden, oevers en een paddenpoel, ruigte, omgewerkte grond in de vorm van school- en kruidentuintjes en natuurlijk een groot stenen plein met kruidengroei tussen de klinkers. We keken van een afstand naar het

Walgentiaan (Fred Reeder)

Brede wespenorchis (Fred Reeder)

Sedumdak op de boerderij en constateerden dat er ook Sedumsoorten (Wit vetkruid o.a.) via het dak op het stenen plein een groeiplaats hadden weten te veroveren. Rond de paddenpoel viel de Grote ratelaar op en een in grote pollen bloeiend hoog gras. In het water Walgentiaan en langs de oever Moerasandoorn, Wolfspoot, Moeraspirea, Grote wederik en Kattenstaart. Onder een paar struiken troffen we zo'n 15 prachtige exemplaren van de Brede wespenorchis aan. Vervolgens kwam er ook een Oeverlibel langs. Om de aanwezige

Figuur 2

kamilleplanten op naam te kunnen brengen werd er weer eens een bloemhoofdje doorgesneden met als resultaat: Echte kamille

Opvallend in de wijktuin waren de grote aantallen Rood guichelheil, op sommige plekken stond het er vol mee. Aan de voet van een aantal bomen die door gaas beschermd werden tegen de wroetende varkens troffen we (ook hier al) massaal Kransgras aan. Vervolgens zochten we de schaduw op van het gebouw om daar te kunnen genieten van een kopje cappuccino. Nadat we wat bijgekomen waren, deden we tot slot nog een rondje tussen de tegels

Rood guichelheil (Fred Reeder)

en troffen daar Kransmuur en Uitstaand/Donker vetmuur aan. In totaal hebben we 122 verschillende plantensoorten kunnen noteren in deze wijktuin.

Op de volgende pagina Zomerplantenjacht 2019

2019

Zomerplantenjacht 2019

Henk Lubberding

Locatie: Wijktein Zoete Aarde (Broekwegzijde)

Datum: zaterdag 13 juli 2019,

Aanvang: 10:00 uur

Aanwezig: Joke de Ridder, Tilly Kester, Anke de Bruijn, Casper Hilvers, Lucas Breedveld en Henk Lubberding

Naar aanleiding van ons voorjaarsbezoek van 16 mei jl. hebben we besloten om dit jaar onze zomerplantenjacht 2019 op de Wijktein te houden.

De zomerplantenjacht werd door FLORON bedacht om mensen op een laagdrempelige wijze met de inheemse flora in contact te brengen. Bloeiende planten waar leuke verhalen over te vertellen zijn krijgen daarbij veel aandacht. Om de Zomerplantenjacht 2019 voor te bereiden hebben we op donderdag 4 juli gekeken welke soorten op wijktein "De Zoete Aarde" in bloei staan en daarvoor geschikt zijn.

De aanwezige "jagers" (Simone Langeveld)

Zaterdag 13 juli, de dag van de jacht zelf was het echter allerminst zomer en onderweg naar de wijktein werd iedereen overvallen door een stevige bui. Waarschijnlijk heeft het matige weer er toe geleid dat slechts 2 belangstellenden kwamen opdagen,, waarvan een zijn 2 (jonge) kinderen had meegenomen. Tot verrassing van beiden bleek zij een vroegere klasgenoot van Lucas.

Gelukkig hadden Simone Langeveld (beheerder van de wijktein) en collega's voor koffie en thee gezorgd en na ongeveer een kwartier was het droog genoeg voor ons bezoek aan de tuin. In 2 groepen hebben we 40 bloeiende planten genoteerd, dit om het voor de bezoekers (en voor ons) niet te moeilijk te maken. Ook aan het slot was er weer koffie en thee.

We danken hierbij Simone nogmaals voor de gastvrijheid.

Op de volgende pagina De Benthuizerplas

2019

De Benthuizerplas

Johan Vos

Locatie: Km-hok 96.454 (Benthuizerplas)

Datum: zaterdag 27 juli 2019,

Aanvang: 10:30 uur

Aanwezig: Wouter Balster, Tilly Kester, Henk Lubberding, Joke de Ridder en Johan Vos

De Benthuizerplas is een van onze natuurkernen en daarover is afgesproken dat de natuurwaarden er elke 5 jaar in kaart zullen worden gebracht. De gemeente heeft ecologisch adviesbureau ATKB uit Zoetermeer dit jaar daartoe een opdracht gegeven. De bedoeling is dat ook Rijnland, de voor de waterkwaliteit verantwoordelijke instantie, haar bijdrage levert aan het onderzoek en datzelfde geldt ook voor de lokaal actieve natuurverenigingen. In dit kader heeft de plantenwerkgroep, bijgestaan door Wouter Balster (AQUON) zaterdag 27 juli een inventarisatieronde van aan het water gebonden vegetatie uitgevoerd. De planten die in of direct aan het water staan hadden dus onze extra aandacht deze dag!

Kenmerkende begroeiing van de Zoetermeerse oevers (Tilly Kester)

Het was een warme zaterdag en al tijden was er nauwelijks regen gevallen met als gevolg dat het water in de plas erg laag stond. Tussen de eilanden en de oever aan de zuidwestzijde waren de eerste blauwalgen duidelijk zichtbaar. Toen Wouter, in waad pak het water in ging bleek dat er zich hier een dikke sliblaag bevond die een enorme stank veroorzaakte bij beroering. Het gevolg van dit alles was dat de hark van Wouter slechts dode onderwaterplanten naar boven haalde. Het ging om Tenger en Schedefontijnkruid. Van de drijfbladplanten was Gele plomp hier en daar aanwezig. Veel voorkomende oeverplanten waren: Kleine lisdodde, Veerdelig en Zwart tandzaad, Wolfspoot, Moerasandoorn en tot onze grote verrassing Blauwe waterereprijs (*Veronica anagallis-aquatica*). De laatste soort is in 2014 door Annet de Jong aan de andere kant van de plas voor het eerst in Zoetermeer vastgesteld en konden we, in de jaren nadien niet meer terug vinden! Op een andere plek vonden we een moerasplant (zonder bloeiwijzen), met opvallend rood aangelopen stengels die we in eerste instantie niet op naam konden brengen. Beekpunge werd gesuggereerd maar dat werd, nadat er een foto op "het plantenforum" was geplaatst in twijfel getrokken. Een later bezoek bracht de oplossing: Rode waterereprijs!

2019

Verder was Trosdravik (*Bromus racemosus*) een opvallende verschijning in de meer dan manshoge,

Rode waterereprijs (Tilly Kester)

ruige vegetatie. Eerder dit jaar hebben we heel veel Harige ratelaar en ook twee groeiplekken met Brede/Rietorchis waargenomen en m.b.v. GPS vast kunnen leggen. Gezien we de eilanden niet hebben kunnen bezoeken konden we alleen m.b.v. een verrekijker de aldaar aanwezige struikenbegroeiing beoordelen. Naast een aantal soorten die we op deze wijze niet op naam konden brengen waren vooral Rode en Canadese kornoelje en een aantal wilgensoorten beeldbepalend.

Op de volgende pagina Hof van Seghwaert

2019

Hof van Seghwaert, de achtste van de achtste

Fred Reeder en Johan Vos

Locatie: Km-hok 95, 452, wijktuin "Hof van Seghwaert"

Datum: do 8 augustus 2019

Aanvang: 19.00 uur

Aanwezig: Lucas Breedveld, Tilly Kester, Henk Lubberding, Fred Reeder en Johan Vos

De avond van de achtste van de achtste kwamen we bij elkaar om een avondje te inventariseren in de Hof van Seghwaert. Ook deze wijktuin maakt deel uit van ons lijstje dit jaar te bezoeken wijktuinen. Tegen zeven uur reden we het terrein op waar we ons verbaasden over het grote aantal daar aanwezige belangstellenden. Wat bleek? Het bestuur had onze komst aangekondigd op de website: [Hof van Seghwaert](#) en dit had geresulteerd in de opkomst van zo'n 15 a 20 mensen.

Nadat Henk een woordje gesproken had over het hoe en waarom van onze komst en wie we eigenlijk zijn gingen we in twee groepen op pad.

Oude perenbomen in de Hof (Fred Reeder)

Een groep (met Henk en Fred) vormde een vrolijk gezelschap waar we op gezellige wijze onze kennis kwijt konden. Omgekeerd leerden we het een en ander aan wetenswaardigheden over het terrein waar we te gast waren. Het meest verwilderde deel achteraan, dat begrensd wordt door de Zegwaardsewetering is een gebied met prachtige oude perenbomen in schitterende vormen. Daaronder veel gras met de bekende soorten van het jaargetijde zoals: Gewone brunel, Vogelwikke, Wilgenroosje en Grote kattenstaart.

De andere groep (met Tilly, Lucas en Johan) vormde een geïnteresseerd gezelschap dat vrij snel de rimboe in dook. Terloops kregen we veel te horen over het beheer dat wordt gevoerd. Indrukwekkend was de grote hoeveelheid prachtig bloeiende sluiersplanten: haagwinde en Bitterzoet. Dat het om een zeer rijke veenbodem gaat zag je ook direct aan de 2 meter hoge Europese hanenpoten en de gigantische Gewone engelwortel. Vervolgens bezocht onze groep het meer in cultuur gebrachte deel waar ook een zogenaamde Stiltetuindeel van uit maakt en meer stedelijke "onkruiden" als Stijve en Gehoornde klaverzuring, Grote zandkool en Zwarte nachtschade opdoken. Na ruim twee uur belandden we op het terras van de Hof waar ons een beker heerlijk, lokaal geproduceerd perensap werd aangeboden. Na het nuttigen daarvan zijn we weer naar huis gegaan. Het was een leuke avond geweest met dank aan de aanwezige leden van de Hof.

Op de volgende pagina Stadsplanten

Stadsplanten zoeken in Rokkeveen

Fred Reeder en Johan Vos

Locatie: Km-hok 93, 450

Datum: za 7 september 2019

Aanvang: 10.00 uur

Aanwezig: Lucas Breedveld, Niko Buiten (Floron), Tilly Kester, Winny Koelé, Trees Lekkerkerk (gast), Henk Lubberding, Fred Reeder en Johan Vos.

Om 10 uur kwamen de deelnemers per trein of fiets bij station Zoetermeer-Oost aan om deel te nemen aan de jaarlijkse zoektocht naar stadsplanten. Ondanks de dreigende lichten trok het gezelschap, na een inleidend praatje de wijk in. We mochten ons dit keer verheugen in de belangstelling van Niko Buiten (districtscoördinator Hollands duin van Floron) en Trees Lekkerkerk

die zich o.a. bezig houdt met excursies in het Koornmolengat bij de Rotte. De ervaring heeft geleerd dat belangstelling van buiten Zoetermeer altijd weer voor verdieping van kennis zorgt bij het op naam brengen van soorten. Al gauw werd internet erbij gehaald om de determinatie van fijnstralen te vergemakkelijken. Canadese fijnstraal werd uiteindelijk geboekt. Intussen had

ik al wat van de heerlijke bramen gesnoept die ter plekke aanwezig waren. Het bleek de Gewone braam te zijn. De bewoner van een pand in de buurt moest gerustgesteld worden dat we slechts heel onschuldig op zoek waren naar wilde planten op het aan zijn huis grenzende pleintje en niets kwaads in de zin hadden. Na wat alledaagse soorten genoteerd te hebben kwamen we bij een met stenen verstevigd

Potentilla recta of intermedia? bloem en rozet
(Fred Reeder en Johan Vos)

talud langs een singel waar een Potentilla-soort groeide die de afgelopen weken voor nogal was discussie had gezorgd. Lucas had deze plant gemeld als Potentilla intermedia. Vele jaren eerder was de soort echter als Potentilla recta geïdentificeerd. Aan de hand van een aantal foto's van Lucas luidde de conclusie van Niels Eimers (validator) dat we hier te maken hebben met P.intermedia. Aan

2019

de hand van een enkel overgebleven bloempje neeg het gezelschap ter plekke aanwezig, uiteindelijk toch naar *Potentilla recta*. De lengte van de kroonbladen en de verhouding bloeiwijze/hogte van de bloeistengel waren hierbij doorslaggevend. Om alle twijfel weg te nemen dan maar volgend jaar gedroogd materiaal opsturen naar Naturalis (Nationaal Herbarium)?

Daarna verder via een tweetal parkjes richting het buurtwinkelcentrum. Inmiddels was het gaan regenen en kwamen de paraplu's te voorschijn. Intussen regende het ook algemeen voorkomende soorten zoals Watermunt, Wolfspoot, Late guldenroede en in het water Watergentiaan en Gele plomp. Op naar een koffietentje en dat was het sein voor Henk, Trees, Tilly en Fred om af te haken. Vandaar dat Johan dit verslag vanaf hier af maakt.

Voor de koffie (Fred Reeder)

Tussen de vaste planten tegenover het hertenkampje verderop vonden we Heggenduizendknoop en Watermuur (*Myosoton aquaticum*). De laatste soort is gemakkelijk te herkennen aan de 5 stijlen, dit i.t.t. soorten van het geslacht *Stellaria* (muur) die met 3 stijlen zijn uitgerust. Na de koffie op weg naar het Vroeg havikskruid (*Hieracium glaucinum* subsp. *similatum*). Het gaat om een groeiplaats met zeker 100 exemplaren. Opvallend zijn de sterk behaarde, zwartgevlekte rozetbladen maar er was gelukkig

ook nog nabloei te zien. Vervolgens verder de wijk door richting Hoekstrapark. Onderweg kwamen we Bleek cypergras, Basterdamarant, Muurleeuwenbek en heel veel Kransgras tegen. In het talud van de Spectrumsingel vonden we, na wat zoeken tussen het riet: Scherpe en Ille zegge. De laatste onopvallende grasgroene soort staat hier al decennia lang vlak achter de beschoeiing.

Van de verwilderde tuinplanten is Moerasanemoon (*Houttuynia cordata*) nog het vermelden waard. Niko ontdekte ook in Rokkeveen weer Berijpt beemdgras (*Poa humilis*), een soort die in Nederland (nog) niet door iedereen wordt herkend/onderscheiden maar waarschijnlijk algemeen voorkomt in de stad.

Tegen vieren kwamen Joke, Niko en ik uiteindelijk weer bij station Zoetermeer-Oost aan.

We kunnen terugkijken op een boeiende dag met relatief weinig regen en veel soorten (ruim 150)!

Op de volgende pagina De Meerpolder

2019

De Meerpolder

Fred Reeder

Locatie: Km-hok 92.455, Meerpolder

Datum: do 22 augustus 2019 en zaterdag 21 september

Aanvang do: 19.00 uur en za: 10.00 uur

Aanwezig: Tilly Kester (22-8), Marja Kreike, Henk Lubberding, Fred Reeder, Joke de Ridder (21-9) en Johan Vos

Op deze mooie zomeravond verzamelden leden van de plantenwerkgroep bij de bushalte aan de Zwaardslotseweg. Deze gaat hier over in de N208 en langs deze weg lag het doel van de avond. Een nog niet eerder geïnventariseerd km-hok van de Meerpolder dat voor de helft buiten de gemeentegrenzen ligt. Dat we dit deel van Zoetermeer tot nu toe hebben overgeslagen is op zich niet zo vreemd. Het gaat om een vrijwel ontoegankelijk deel van een intensief gebruikt weidegebied. Optimistisch als wij zijn hadden we onze zinnen gezet op een stuk wegberm en de groenstroken langs twee, op het oog toegankelijke tochten. Deze waren weliswaar afgezet met bordjes “verboden toegang” naar dat mocht onze pret niet drukken.

Welgemoed dus langs de N208 richting Stompwijk op de fiets. Bij de eerste dwarstocht begeleid door een privé-werkweg gingen we aan het werk en wat bleek? Ook hier namen de eerste 10 meters nogal wat tijd in beslag. Sterker nog, we deden er ruim twee uur over om de slootoevers en de berm van deze “weg” te inventariseren.

Maar voordat het zover was hadden we wel al allerlei poldersoorten genoteerd, Ondanks het feit dat er natuurlijk al gemaaid was konden we toch nog veel planten op naam brengen. Kleine water eppe, Grote egelskop, Pijlkruid, Slanke waterweegbree, Oeverbies en Heelblaadjes en zoveel meer werden genoteerd. Het bleek ook weer eens zo te zijn dat een polderslootje ook voor andere verassingen kan

De gele bollen van Marja (Tilly Kester)

zorgen want Tilly stond ineens tot ver over haar enkel in de sloot. Blijkbaar is het nu ook de tijd van het jaar om Bultkroos te kunnen onderscheiden, eindelijk overtuigend bewijs voor het voorkomen van deze kroossoort!

Opeens zag Marja een “gele bol” tussen de oevervegetatie aan de overkant van de sloot. Met de verrekijker kon de rest van de groep hem niet vinden. Maar nadat we hadden vastgesteld dat geel groen was, bleek dat het een

bloeiwijze was van de Kleine watereppe. Via een dammetje konden we wat later deze plant alsnog even checken.

Nadat de schemer ons te veel parten ging spelen kwam de laatste donderdagavondinventarisatie van dit jaar ten einde. Met het gevoel dat er hier nog wel meer te halen zou zijn werd overwogen uit te

2019

kijken naar een “tweede kans”. Daarbij dient nog vermeld te worden dat een Km2 door Floron als onderzocht wordt beschouwd als er minimaal 75 soorten zijn gestreept en helaas was onze teller blijven steken op 67!

Die tweede kans deed zich voor op zaterdag 21 september. Op deze dag stonden de eilanden in de Benthuiserplas op het programma maar bij gebrek aan een boot besloten we om opnieuw af te reizen richting Stompwijk. Het beloofde een mooie, warme dag te worden

Dit keer konden we, iets noordelijker dan de vorige keer een perceel grasland betreden met een aantal, op het oog leuke kwelsloten en greppels.

Onze hoop was dus gevestigd op kwelindicerende plantensoorten. Soms op de grond liggend om wat uit de sloot te vissen werden de greppels en sloten aan een degelijk onderzoek onderworpen met:

Holpijp, Lidsteng, Aarvederkruid, Drijvend fontijnkruid, Kikkerbeet en Moerasvergeet-mij-nietje als resultaat. Na wat puzzelen kon ook Watertorkruid aan de lijst worden toegevoegd. Uiteraard bleven ook de vele vogels waaronder Zilver- en Blauwe reiger, Grote Canadese en Grauwe gans in de weilanden niet onopgemerkt.

Ook het volgen van de vogeltrek door leden van de Zoetermeerse vogelwerkgroep vanaf de telpost in het Buytenpark is inmiddels weer begonnen. In de berm van de N208 troffen we o.a. Vijfdelig

Slootje met kwelindicerende soorten (Fred Reeder)

kaasjeskruid, Grote zandkool en Peen aan maar de herrie van de constante stroom auto's deed ons besluiten de fiets te pakken en naar huis te rijden.

De lijst van 22 augustus was inmiddels flink gegroeid en telde nu 108 soorten waarmee weer een Km-hok als geteld kan worden beschouwd.

Op de volgende pagina De wijktuin Rokkeveen

2019

Wijk tuin Rokkeveen

Joke de Ridder

Locatie: Km-hok 93.450

Datum: za. 5 oktober 2019

Aanvang: 10.00 uur

Aanwezig: Lucas Breedveld, Winny Koelé, Marja Kreike, Joke de Ridder, Johan Vos en Floris Keyzer (vrijwilliger van de wijk tuin)

Na eindeloos veel nattigheid deze (en ook al vorige) week hadden we zowaar een droge dag. Natuurlijk was alles plat geredend en zag het er herfstachtig uit. De temperatuur (ik geloof 7 graden) zorgde voor de eerste winterjassen dit najaar.

De wijk tuin in Rokkeveen bestaat voor een groot deel uit schooltuinen met er omheen ruime grasstroken die gemaaid worden. Ook zijn er fruitbomen en besdragende struiken waarvan de oogst wordt gebruikt om er jam van te maken die op de tuin verkocht wordt. De schooltuinen worden tot aan de zomervakantie bijgehouden, daarna heeft het 'onkruid' er vrij spel! Erg interessant voor 'ons soort mensen'.

Knopkruid links: uitvergroot grootbladige exemplaren die kaal tot spaarzaam behaard zijn en rechts uitvergroot exemplaren met de gebruikelijke, dichte afstaande beharing. (Joke de Ridder). De grote foto toont hoe de planten samen op bijna één plek staan.

2019

Langs het pad stonden twee Sedumsoorten: Sedum album (wit vetkruid) en Sedum telephium

Basterdamarant (Joke de Ridder)

(Hemelsleutel). Marja noemde de laatste de pleisterplant en liet zien dat je het velletje van het blad kunt gebruiken als pleister, het zou genezende eigenschappen hebben. Waar de grond bewerkt werd stonden opvallend fors uit de kluiten gewassen exemplaren van het Zegekruid, een plant uit de Nachtschadefamilie en derhalve giftig, maar wel erg mooi. Verder daar ook veel (Europese) hanenpoot en Harig vingergras en diverse amaranten! De bloemen van de amaranten hebben geen onderscheid in kroon- en kelkbladeren, maar bloemdekbladen. De bloemen zijn erg klein, dus loepjeswerk. We

vonden van dit geslacht de Amaranthus blitum (Kleine majer) en de Amaranthus hybridus, (Basterdamarant). Ik denk dat het leuk is deze bloemen eens onder de stereomicroscop te bekijken. We hadden meer ganzenvoeten en meldes verwacht maar vonden alleen Mel-/ Stippelganzenvoet en Spijmelde.

Er stonden natuurlijk ook volop moestuinplanten als Radijs en Rucola. maar ook de 'wilde rucola' oftewel de Grote zandkool was van de partij. Je kunt ze onderscheiden door het verschil in bloemkleur: Grote zandkool heeft gele en Rucola witte bloemen.

Verderop braken Johan, Lucas en Joke zich het hoofd over het Knopkruid, waarvan verschillende vormen in de tuin door elkaar heen stonden. Als je de Heukels' flora er op naslaat, is de beharing cruciaal. Op de tuin stonden meer of veel minder behaarde planten naast elkaar. Ook qua bladkleur en -vorm vertoonden de planten grote verschillen. We bestudeerden ook de stroschubben die allemaal ongedeeld waren, wat duidt op Harig knopkruid!

Ingesneden dovenetel (Joke de Ridder)

Verder vonden we de Ingesneden dovenetel naast de Paarse wat het verschil in bladvorm prachtig

illustreerde. De Ingesneden dovenetel (Lamium hybridum) kent bladeren die om de 2 of 3 tanden dieper ingesneden zijn. Een miniem verschil tussen twee verschillende soorten! Het was weer een leuke, geanimeerde ochtend met ruim 65 soorten op de lijst.

Afsluiting inventarisatieseizoen 2019

Johan Vos

Locatie: Km-hok 95.453

Datum: woe 23 oktober 2019

Aanvang: 11.00 uur

Aanwezig: Floris Keyzer, Wim de Liefde, Joke de Ridder en Johan Vos

Na misinterpretatie over het startpunt van onze plantenzoektocht troffen Joke en ik Floris en Wim op de aangegeven kruising Akkerdreef/Tochtpad. Hoewel er mooi weer voorspeld was viel dat in de praktijk toch enigszins tegen, gelukkig bleef het bij wat gespetter en brak later de zon door.

De bermen van het Tochtpad waren gemaaid maar stonden er inmiddels weer weelderig groen bij.

Na de droogte van deze zomer en de enorme hoeveelheden regen van daarna stonden er, naast grote hoeveelheden paddenstoelen in het Balijbos, ook weer volop planten in bloei. Zo vonden we eind oktober (!) bloeiend Gewoon biggenkruid, Paarse dovenetel, Schijnpapaver, Schijnaardbei, Scherpe boterbloem, Rode klaver, Oosterse morgenster e.d.

Slaapkamergeluk aan de Tarweakker (Joke de Ridder)

Een probleem waar we meerdere keren mee te maken kregen was dat de beharing, die nodig is om

soorten op naam te kunnen brengen, in deze tijd van het jaar afwijkt van wat we gewend zijn. Dat bleek o.a. bij het op naam brengen van een Dravik waar de keuze tussen Tros- en Zachte dravik daardoor niet gemaakt kon worden.

Vervolgens betraden we het gebied Wezelweide/Veulenweide. Op een groen binnenterrein ontdekten we Harig vingergras, Kruipklokje, Duinriet en Penningkruid en verderop tussen de straatstenen Tapijtbloem. Daarna trokken we verder de Boomgaard in en troffen we daar een rijk begroeide grintbeek waar vrijwel het hele glanshaververbond van de partij was. Tussen de ritterplaten massaal Hertshoornweegbree en ook weer veel minder behaard tot vrijwel kaal Knopkruid. Daarna langs de Seghwaertse hout richting RSR waar ook nog niet zo lang geleden gemaaid was. De ervaring heeft echter geleerd dat gedurende deze tijd van het jaar de buurtjes veel leuke soorten opleveren. Dus kozen we voor de route Witlofakker, Akkerdreef, Tarweakker om onze zoektocht voort te zetten. Bij een al enige tijd leegstaand huis vonden we Bleekgele droogbloem en Slaapkamergeluk. Verderop in een steegje Peterseliebraam, verderop Moederkruid, Vlinderstruik en Kransgras.

2019

Wim, Johan en Floris (Joke de Ridder)

Inmiddels waren er 2,5 uur verstreken en waren we weer bij onze fietsen aangekomen. Resumerend kunnen we met tevredenheid terugkijken op een succesvolle middag met 110 soorten waarvan vele bloeiend. De conclusie lijkt dan ook gerechtvaardigd dat onder de huidige klimaatomstandigheden een inventarisatie gedurende eind oktober nog veel leuk oplevert. Op naar de midwinterplantenjacht.